

Jak wprowadzić szkolny budżet partycypacyjny

Celem uruchomienia szkolnego budżetu partycypacyjnego jest zaangażowanie uczennic i uczniów w sprawy szkoły oraz przekazanie im większego wpływu na to, co się w niej dzieje. Ciekawe wspólne działanie może zaowocować podniesieniem kompetencji społecznych – współpracy i komunikacji.

Co znajdziecie w tym w scenariuszu

- Minimum teorii
- Zanim przystąpicie do realizacji
- Przystępujecie do realizacji
- Premiera
- Realizacja projektów
- Ewaluacja procesu

Co to jest szkolny budżet partycypacyjny

W ramach szkolnego budżetu partycypacyjnego uczniowie mogą w pewnym zakresie decydować o tym, co dzieje się w ich szkole, jak ona wygląda i jest zorganizowana.

Pomysły do realizacji w ramach budżetu mogą zgłaszać także nauczyciele, rodzice, pracownicy szkoły. To łączy różne kręgi szkolne wokół wspólnego przedsięwzięcia.

Wprowadzenie szkolnego budżetu partycypacyjnego mogą zainicjować: uczniowie, nauczyciele, rodzice, dyrekcja szkoły, lokalne władze, np. wójt, burmistrz, prezydent, młodzieżowa rada gminy, organizacja społeczna.

Do wdrożenia tego narzędzia potrzeba zgody dyrekcji placówki. Sam proces może potrwać kilka miesięcy, a więc kluczowe jest zaangażowanie całej społeczności szkoły.

Zacznijcie od zadania sobie kilku pytań:

1) po co w ogóle chcecie wprowadzać szkolny budżet partycypacyjny?

Pytania pomocnicze:

- chcecie bardziej otwartej i przyjaznej szkoły, w której głos każdego jest ważny?
- chcecie rozwinąć w uczniach przedsiębiorczość, umiejętność argumentacji i negocjacji, pracy w zespole?
- chcecie, aby uczniowie mieli poczucie odpowiedzialności za swoje otoczenie, integrowali się przez działanie i chcieli zrobić coś dla wspólnego dobra?

2) czy dyrekcja szkoły zgadza się na wdrożenie szkolnego budżetu partycypacyjnego?

Porozmawiajcie z dyrekcją i przedstawcie ideę – np. podczas spotkania samorządu szkolnego,

Zanim przystąpicie do działania

rady pedagogicznej lub rady rodziców. Możecie przygotować prezentację z przykładami dobrych praktyk z np. z Białegostoku, Warszawy czy Lublina, podsunąć publikacje i materiały wideo albo nawet zaproponować pilotaż – mniejszą edycję z ograniczonym budżetem.

3) ile pieniędzy powinna przeznaczyć szkoła na szkolny budżet partycypacyjny albo jak je pozyskać?

To nie musi być dużo – już 4–5 tys. zł pozwala na realizację ciekawych i wartościowych projektów dla społeczności szkolnej. Jest też kilka sposobów na zdobycie funduszy:

- rada rodziców, która często ma budżet na wspieranie inicjatyw szkolnych,
- władze samorządowe – zwróćcie się o dofinansowanie bezpośrednio do urzędu gminy, miasta, np. w formie wniosku lub wniosku o inicjatywę lokalną, bądź poprzez

współpracę z organizacją społeczną, która może otrzymać grant lub dofinansowanie na działania angażujące młodzież,

- inicjatywy uczniowskie typu kiermasze, zbiórki,
- szkoła może nawiązać współpracę z lokalnymi firmami i sponsorami.

4) kto będzie zaangażowany we wdrożenie budżetu?

Zdecydujcie, kto będzie miał prawo zgłaszać projekty i głosować – tylko uczennice i uczniowie, czy też nauczyciele, inni pracownicy szkoły, rodzice? Im szersze grono, tym bardziej trzeba będzie się starać, aby skutecznie dotrzeć do wszystkich zainteresowanych.

5) kiedy chcecie przeprowadzić proces?

Minimalny czas, by przeprowadzić szkolny budżet partycypacyjny to **3 miesiące**.

Październik–grudzień lub luty–maj to optymalne terminy wdrażania.

1) powołajcie zespół roboczy

Zespół będzie odpowiadał za koordynację całego procesu w szkole. W skład powinni wejść przedstawiciele: uczniów, nauczycieli, opcjonalnie rodziców – łącznie 6–8 osób, które podzielą się zadaniami i będą sprawnie decydować.

Uwaga  zadbajcie o to, aby większość w zespole stanowili uczniowie i aby to oni faktycznie koordynowali przedsięwzięcie; dorośli niech wspierają i doradzają.

2) opracujcie regulamin

Regulamin ma określać zasady funkcjonowania budżetu partycypacyjnego w Waszej szkole – zawierać informacje o dostępnej kwocie, kryteriach zgłaszania projektów i głosowania, harmonogram poszczególnych etapów. Zobaczcie [przykład](#).

Przystępujecie do realizacji

3) kampania informacyjna

Przekażcie społeczności szkoły, o co chodzi w szkolnym budżecie partycypacyjnym – po co jest, jak działa, jakie daje korzyści. Możecie zorganizować apel, lekcje tematyczne, rozwiesić plakaty, wykorzystać media społecznościowe. Kreatywność wskazana!

4) zgłaszanie projektów

Zachęćcie społeczność szkolną do zgłaszania pomysłów na projekty. Ustalcie formę – czy będzie to formularz papierowy do pobrania ze strony WWW, czy formularz online. **Dajcie 3 tygodnie na zbieranie odpowiedzi.**

Uwaga  zadbajcie o pomoc młodszym uczniom i ze specjalnymi potrzebami w przygotowaniu projektów. Możecie zrobić na ten temat warsztaty kreatywne, grafiki informacyjne, np. komiks.

5) weryfikacja zgłoszonych projektów

Zespół koordynujący weryfikuje zgłoszone propozycje pod kątem ich zgodności z regulaminem, budżetem i możliwościami organizacyjnymi szkoły. Lista projektów dopuszczonych do głosowania powinna być opublikowana i dostępna dla całej społeczności szkolnej.

1) promocja projektów

Zorganizujcie spotkania, podczas których autorzy projektów będą przedstawiać swoje pomysły społeczności szkolnej, np. targi projektów, prezentacje multimedialne, debaty i dyskusje nad propozycjami. Promujcie projekty w szkolnych social mediach.

2) głosowanie

Ustalcie:

- zasady głosowania, m.in. liczbę głosów przysługujących każdemu głosującemu,
- minimalną liczbę głosów potrzebną do akceptacji projektu,
- formę głosowania: papierową do urny, ankietę internetową, typ mieszany?

Przeprowadźcie głosowanie – zwykle trwa ono od 1 do 5 dni. To daje czas, aby każdy zainteresowany zdążył oddać głos, ale nie rozciąga nadmiernie całego procesu.

3) ogłoszenie wyników

Po zliczeniu głosów poinformujcie społeczność szkolną o wynikach. Przekażcie również informację o harmonogramie wdrożenia zwycięskich propozycji.

Zespół koordynujący nadzoruje realizację projektów, ale warto, aby w działaniach uczestniczyli autorzy projektów. To buduje współodpowiedzialność.

Monitorujcie postępy prac i na bieżąco informujcie o etapach wdrożenia.

Świętujcie zakończenie szkolnego budżetu i udaną realizację projektów. Możecie zorganizować uroczyste otwarcie zrealizowanego projektu, np. przecięcie wstęgi przy nowej przestrzeni, pokaz zakupionego sprzętu, piknik, apel wraz z wręczeniem podziękowań najbardziej zaangażowanym osobom albo opublikować fotorelację i podziękowania w mediach społecznościowych i na stronie szkoły.

Po zrealizowaniu projektów zróbcie ewaluację całego procesu, np.:

- ankietę online wśród uczniów o tym, jak im się podobał proces i co warto zmienić,
- spotkanie podsumowujące zespołu realizującego, aby omówić plusy i minusy całego procesu.

Wnioski z ewaluacji pomogą Wam sprawniej przeprowadzić kolejne edycje budżetu partycypacyjnego w Waszej szkole.

Zobaczcie też: webinarium [Młodzi decydują, czyli szkolny budżet partycypacyjny](#), publikacje: [Czas na młodych! Przewodnik po budżetach partycypacyjnych dla młodzieży](#), [Zrób to sam. Zestaw narzędzi i metod do pracy z młodzieżą w budżecie partycypacyjnym](#), przykład [wdrożenia szkolnego budżetu partycypacyjnego w Białymstoku](#).

oprac.: Agnieszka Maszkowska
2025

Ewaluacja procesu